

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.4.4.2025

Pan
Hubert Paśko
Dyrektor
Liceum Ogólnokształcącego
im. Tadeusza Kościuszki
w Ropczycach
ul. A. Mickiewicza 12
39-100 Ropczyce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/079 Profilaktyka i leczenie zaburzeń odżywiania

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Ropczycach, ul. A. Mickiewicza 12, 39-100 Ropczyce ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Hubert Paško, Dyrektor, od 1 września 2023 r. ² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Grażyna Baran od 1 września 2018 r. do 31 sierpnia 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych w wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli mają one istotny wpływ na ustalenia i oceny.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostką przeprowadzającą kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	Barbara Lew, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/28/2025 z 7 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 2-4)

¹¹ Dalej: LO lub Szkoła.

² Dalej: Dyrektor lub Dyrektor Szkoły.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Mimo, iż w LO w latach szkolnych 2021/22-2024/25 nierzetelnie rozpoznawano potrzeby w zakresie edukacji zdrowotnej dotyczącej zaburzeń odżywiania to w planach działania uwzględniano zadania mające na celu upowszechnianie wiedzy w tym zakresie. Wszystkim potrzebującym uczniom z zaburzeniami odżywiania udzielano pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przyjętymi w Szkole zasadami, w wyniku których osiągnięto pozytywne efekty.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor prowadząc diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka nie podejmował skutecznych działań w celu pozyskania od higienistki szkolnej danych liczbowych, dla zwymiarowania odsetka uczniów z niedowagą, nadwagą bądź otyłością potwierdzoną podczas badań przesiewowych. Tym samym zalecenia dotyczące zakresu i sposobu prowadzenia działań w zakresie profilaktyki zaburzeń odżywiania formułowano w oparciu o niepełną diagnozę, opierając się m.in. na wynikach ankiet przeprowadzanych każdego roku wśród uczniów ich rodziców i nauczycieli.

Stosownie do postanowień art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*⁵ rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną przed upływem 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego uchwałała w każdym roku badanego okresu Programy Wychowawczo-Profilaktyczne⁶. Ujmowane w nich zagadnienia skierowane były do wszystkich uczniów Szkoły i związane były z upowszechnieniem wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania się, ze wskazaniem, co może prowadzić do zaburzeń w odżywianiu, a w konsekwencji do chorób takich jak anoreksja, bulimia czy otyłość. Zaplanowane zadania realizowane były głównie w formie pogadanek, prelekcji, prezentacji filmów podczas zajęć z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem, w tym prowadzonych również w ramach realizacji podstawy programowej na lekcjach biologii, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. *w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia*⁷.

W LO, stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*⁸, zorganizowano pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów m.in. w związku z występowaniem chorób przewlekłych. Wszystkim osobom potrzebującym, u których wystąpiły zaburzenia odżywiania, zapewniono pomoc, głównie w formie indywidualnych spotkań uczniów i ich rodziców z psychologiem, wychowawcami, na których omawiano występujące problemy. W wyniku udzielanej pomocy u uczniów odnotowano pozytywne efekty m.in. poprawa stanu psychicznego, podjęcie terapii i leczenia specjalistycznego, poprawa osiąganych wyników w nauce.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm., dalej: upo.

⁶ Dalej: Program.

⁷ Dz. U. poz. 467, ze zm.

⁸ Dz. U. z 2023 r., poz.1798.

Przyjęte i sprawowane formy nadzoru pedagogicznego zapewniały prawidłową realizację zadań edukacyjnych Szkoły na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania. Jednakże nie dopełniono wszystkich obowiązków związanych z udzielaniem uczniom świadczeń przez higienistkę szkolną w gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej zlokalizowanym w Szkole. Mimo zapisów umowy zawartej z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Ropczycach, w okresie objętym kontrolą nie sprawdzano czy gabinet ten spełnia warunki rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie *szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*⁹. Ponadto, do czasu kontroli NIK, w Szkole nie realizowano obowiązku legalizacji wagi służącej do pomiaru masy ciała i wzrostu uczniów od jej zakupu w 2017 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania ich efekty

Opis stanu faktycznego

1. W Statucie LO¹¹ wskazano m.in., że Szkoła realizuje cele i zadania określone w upo oraz przepisach wydanych na jej podstawie. Jednocześnie ujęto, że Szkoła posiada Program sporządzany na dany rok szkolny, który obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym skierowane do uczniów, przygotowane w oparciu o diagnozę występujących potrzeb i problemów.

(akta kontroli str. 5-54)

W okresie objętym kontrolą w Szkole corocznie przeprowadzano diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, która była podstawą do opracowania Programu wychowawczo-profilaktycznego na dany rok szkolny. W poszczególnych latach szkolnych diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka przeprowadzano w oparciu o: wyniki ankiet przeprowadzanych każdego roku wśród uczniów, ich rodziców i nauczycieli; analizy efektów pracy zespołu wychowawczego; wywiady oraz rozmowy indywidualne i grupowe z nauczycielami, uczniami i rodzicami; analizy problemów i sugestii zgłaszanych przez rodziców; obserwacje zachowania uczniów, nauczycieli i rodziców; informacje zawarte w sprawozdaniach z realizacji nadzoru pedagogicznego z poprzedniego roku; wnioski wynikające ze sprawozdań z realizacji Programu za rok poprzedni, a także z wykorzystaniem kierunków polityki oświatowej państwa¹² oraz wytycznych otrzymywanych od Kuratora Oświaty.

⁹ Dz. U. z 2022 r., poz. 402, j. t.

¹⁰ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Przyjętym uchwałą Rady Pedagogicznej Nr XLVIII/12/2019 z dnia 27 listopada 2019 r. wraz z późniejszymi nowelizacjami, dalej: Statut.

¹² Ogłaszanych każdego roku przez ministra właściwego ds. edukacji.

W zakresie współpracy z higienistką szkolną¹³ Dyrektor wyjaśnił, że na bieżąco współpracował z higienistką szkolną. Na jego wniosek higienistka szkolna przedstawiała na posiedzeniach Rady Pedagogicznej zagadnienia z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia uczniów. Uczestniczyła w zebraniu Rady Rodziców i omówiła temat Piramida żywienia. Współpracowała z nauczycielami i pedagogiem szkolnym. Przygotowywała audycje dla uczniów na temat Zaburzenia odżywiania – rodzaje, obawy, przyczyny i formy leczenia, zasady racjonalnego odżywiania¹⁴, gazetki ścienne z zakresu edukacji zdrowotnej.

NIK wskazuje, iż w Szkole brak było dokumentacji potwierdzającej powyższą współpracę z higienistką szkolną, co uniemożliwiło na wskazanie jej zakresu i obszaru.

W ramach współpracy z higienistką szkolną, Dyrektor nie pozyskiwał danych w zakresie masy ciała uczniów, w tym z odchyleniami od przyjętych norm¹⁵, za lata szkolne 2021/2022-2024/2025¹⁶, w celu rzetelnego opracowania diagnozy, co dalej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 55-152)

Według danych pozyskanych w trakcie kontroli od higienistki szkolnej, liczba uczniów z nieprawidłową masą ciała¹⁷ w kolejnych latach okresu objętego kontrolą wynosiła:

- w roku szkolnym 2021/2022¹⁸ – 41 osób, tj. 31,5% ogółu osób, u których przeprowadzono testy przesiewowe, z tego: z niedowagą 23¹⁹, nadwagą 13, z otyłością 5²⁰ osób;
- w roku szkolnym 2022/2023²¹ – 50 osób, tj. 36,8% ogółu osób, u których przeprowadzono testy przesiewowe, z tego: z niedowagą 27²², nadwagą 13, z otyłością 10²³ osób;
- w roku szkolnym 2023/2024²⁴ – 57 osób, tj. 40,7% ogółu osób, u których przeprowadzono testy przesiewowe, z tego: z niedowagą 37²⁵, nadwagą 15, z otyłością 5²⁶ osób;
- w roku szkolnym 2024/2025²⁷ – 50 osób, tj. 25,1% ogółu osób, u których przeprowadzono testy przesiewowe, z tego: z niedowagą 23²⁸, nadwagą 20, z otyłością 7²⁹ osób.

(akta kontroli str. 155-195, 279)

¹³ O której mowa w art. 69 ust. 8 pkt 11 upo.

¹⁴ Brak dokumentacji potwierdzającej współpracę w powyższym zakresie.

¹⁵ Tj. otyłość, nadwaga, niedowaga.

¹⁶ W związku z faktem, iż nie otrzymywał ich od higienistki szkolnej.

¹⁷ Według obliczonego wskaźnika BMI <https://www.mp.pl/pacjent/nadwaga-i-otylosc/wprowadzenie/115896,bmi-i-inne-wskazniki-sluzace-do-oceny-masy-ciala>.

¹⁸ Liczba uczniów podlegających testom przesiewowym (I klasy) – 139, z tego zbadanych – 130, tj. 93,5%.

¹⁹ Z tego z wygłodzeniem – 3 osoby, z wychudzeniem – 3 osoby, z niedowagą – 17 osób.

²⁰ Z tego: I stopnia – 4 osoby, III stopnia – 1 osoba.

²¹ Liczba uczniów podlegających testom przesiewowym (I klasy) – 160, z tego zbadanych – 136, tj. 85%.

²² Z tego z wygłodzeniem – 2 osoby, z wychudzeniem – 8 osób, z niedowagą – 17 osób.

²³ Z tego: I stopnia – 8 osób, II stopnia – 2 osoby.

²⁴ Liczba uczniów podlegających testom przesiewowym (I klasy) – 155, z tego zbadanych – 140, tj. 90,3%.

²⁵ Z tego z wychudzeniem – 4 osoby, z niedowagą – 33 osoby.

²⁶ Z tego: I stopnia – 3 osoby, II stopnia – 1 osoba, III stopnia – 1 osoba.

²⁷ Liczba uczniów podlegających testom przesiewowym (I klasy – 82 osoby i IV klasy – 139 osób) – 212, z tego zbadanych – 199, tj. 93,4%.

²⁸ Z tego z wygłodzeniem – 3 osoby, z wychudzeniem – 3 osoby, z niedowagą – 17 osób.

²⁹ Z tego: I stopnia – 4 osoby, II stopnia – 1 osoba, III stopnia – 2 osoby.

Wśród rozpoznanych czynników chroniących i czynników ryzyka związanych z odżywianiem i jego zaburzeniami wskazywano m.in. na problemy: związane ze zdrowiem – co jeść żeby nie chorować; dotyczące zaburzeń odżywiania – otyłość, anoreksja, bulimia, jak sobie radzić; niezdrowej żywności – fast foody, energetyki; wybrane choroby – depresja, kompulsywne objadanie; a także na potrzebę realizacji działań edukacyjnych dotyczących zdrowego odżywiania oraz zaburzeń odżywiania, m.in. poprzez edukację jak i spotkania z, psychologiem, pedagogiem, dietetykiem, diabetologiem, pracownikiem inspekcji sanitarnej.

(akta kontroli str. 55-149)

Na podstawie umów o współpracy zawartych w latach 2021-2024 z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Ropczycach higienistka szkolna zapewniała opiekę nad uczniami LO w gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej, który zlokalizowany był w Szkole i udostępniony do realizacji świadczeń. Przed rozpoczęciem udzielania świadczeń zdrowotnych przedstawiciele obu stron umowy zobowiązani byli do sprawdzenia czy gabinet spełnia warunki rozporządzenia *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*. W Szkole brak było dokumentów potwierdzających sprawdzenie gabinetu w zakresie spełniania warunków ww. rozporządzenia, co dalej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Waga będąca na wyposażeniu gabinetu w Szkole, służąca do pomiaru masy ciała i wzrostu uczniów zakupiona w 2017 r. do czasu niniejszej kontroli NIK nie była poddawana legalizacji, co dalej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 196-231)

2. Mimo, iż w latach szkolnych 2021/22-2024/25 przeprowadzając diagnozę z pominięto istotne informacji mające wpływ na optymalne zaplanowanie zadań³⁰ w zakresie kwestii dotyczących upowszechniania wiedzy o zaburzeniach odżywiania, działania takie zostały przewidziane w każdym roku szkolnym. Planowano je w oparciu o zdiagnozowane potrzeby i ryzyka w każdym roku szkolnym dla wszystkich klas od I do IV (z wyjątkiem klas IV w roku szkolnym 2024/2025). Zaplanowane zadania ujmowano w Programach na poszczególne lata szkolne, uchwalanych przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia danego roku szkolnego³¹.

(akta kontroli str. 112-149)

3-4. W każdym z Programów na lata szkolne 2021/2022-2024/2025 określano cele wychowawczo-profilaktyczne, które uwzględniały m.in.: propagowanie zdrowych nawyków żywieniowych; uświadamianie uczniom zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia a zdrowiem; organizowanie i udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej; zapobieganie nałogom i uzależnieniom; rozwijanie zdolności samooceny (samoakceptacji i samokrytycyzmu); wzmacnianie poczucia własnej wartości, wiary w siebie i swoje możliwości; wspieranie dobrostanu uczniów oraz ich dobra psychicznego; uwrażliwianie na potrzeby chorych i niepełnosprawnych.

³⁰ Przeprowadzając diagnozę nie brano pod uwagę zbiorczych danych w zakresie masy ciała uczniów, w tym z nieprawidłową masą ciała (niedowaga, nadwaga, otyłość).

³¹ Program na poszczególne lata szkolne 2021/2022-2024/2025 został zatwierdzony odpowiednio 27 września 2021 r., 29 września 2022 r., 27 września 2023 r. oraz 26 września 2024 r.

W szczegółowych harmonogramach działań wychowawczo-profilaktycznych każdego z Programów na poszczególne lata szkolne 2021/2022-2024/2025³² dla zadania *Edukacja prozdrowotna – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijaniu sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej oraz nauki udzielania pierwszej pomocy* określono zagadnienia³³, które założono do realizacji podczas zajęć w szkole. Ujmowano m.in. tematy: dbam o zdrowie swoje i innych, zdrowy styl odżywiania, wpływ diety na zdrowie człowieka, otyłość jako choroba cywilizacyjna, anoreksja i bulimia – choroba duszy i ciała. Jako osoby prowadzące zajęcia wskazywano wychowawców klas, pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, nauczycieli właściwych przedmiotów. Ponadto, zakładano również możliwość organizacji spotkań z psychologiem, psychoterapeutą, higienistką szkolną, pracownikiem inspekcji sanitarnej, dietetykiem we współpracy z dyrektorem, pedagogiem szkolnym i specjalnym.

(akta kontroli str. 55-111)

Zaplanowane w Programach działania realizowane były głównie przez wychowawców i wybranych nauczycieli Szkoły – biologii, wychowania fizycznego, głównie na zajęciach edukacyjnych. Prowadzono je w szczególności w formie wykładów i pogadanek oraz emitowano filmy dostępne w Internecie. Zaplanowane zadania zrealizowano we wszystkich klasach I-IV.

Ponadto, w Szkole inicjowano i realizowano działania ukierunkowane na upowszechnianie wiedzy w zakresie zaburzeń odżywiania w ramach realizacji podstawy programowej na zajęciach prowadzonych przez wychowawców oraz nauczycieli biologii i wychowania fizycznego. Dodatkowo, upowszechniano wiedzę w zakresie zaburzeń odżywiania poprzez prezentację filmów i dyskusji oraz prelekcji prowadzonych przez pedagoga i pedagoga specjalnego.

W okresie objętym kontrolą pedagog przeprowadziła 16 spotkań z uczniami i tak:
- w roku szkolnym 2022/2023 – 9 spotkań w tematach: Zaburzenia odżywiania, przyczyny, objawy i sposób leczenia; Bulimia i anoreksja – choroby duszy i ciała; Jak radzić sobie z nadwagą i otyłością; Profilaktyka zaburzeń odżywiania; Śmietnik w mojej głowie – zmora jojo (projekcja filmu i dyskusja); Jak radzić sobie z nadmiernym objadaniem?; Bulimia i anoreksja – śmiertelna pułapka; Otyłość i nadwaga – choroby XXI wieku; Zaburzenia odżywiania i ich wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne; Zajęcia przeprowadzono w klasach od I do IV.

- w roku szkolnym 2023/2024 – 7 spotkań w tematach: Bulimia i anoreksja – kiedy jedzenie zaczyna być problemem; Anoreksja i bulimia – śmiertelna pułapka; Ja i moje ciało – profilaktyka zaburzeń odżywiania; Otyłość i nadwaga wśród młodych ludzi; Zaburzenia odżywiania – jak rozpoznać i jak leczyć?; Zaburzony obraz ciała w anoreksji psychicznej, czyli dlaczego odbicie w lustrze tak bardzo boli?; Nieprawidłowe nawyki żywieniowe, a ryzyko otyłości. Zajęcia przeprowadzono w klasach od I do IV.

(akta kontroli str. 299-300)

Pedagog specjalny przeprowadziła 21 spotkań z uczniami i tak:

- w roku szkolnym 2023/2024 – 8 spotkań w tematach: Akceptacja obrazu własnego ciała; Czym jest anoreksja i bulimia?; Anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się – przyczyny, objawy, leczenie; Zaburzenia odżywiania – rodzaje,

³² W punkcie X ppkt 4.

³³ Na cały dany rok szkolny.

objawy, przyczyny i formy leczenia. Zajęcia przeprowadzono w klasach od I do III.

- w roku szkolnym 2024/2025 – 13 spotkań w tematach: Anoreksja, bulimia, otyłość – choroby cywilizacyjne; Profilaktyka zaburzeń odżywiania; Anoreksja, bulimia, ortoreksja – objawy i leczenie; Otyłość – choroba naszego wieku; Profilaktyka zaburzeń odżywiania; Zaburzenia odżywiania – rodzaje, przyczyny, objawy, leczenie; Bulimia, anoreksja, otyłość jako choroby cywilizacyjne. Zajęcia przeprowadzono w klasach od I do III.

(akta kontroli str. 296-298)

Podczas zajęć w Szkole wykorzystywano m.in. książki i ćwiczenia³⁴ pt. Czuję, myślę, działam – psychoedukacja i terapia nastolatka. Ponadto, do dyspozycji młodzieży w bibliotece szkolnej dostępne były książki o tematyce dotyczącej zaburzeń odżywiania, m.in.: Obiecałem ci gwiazdy, Blizny zapisane w Twoich oczach, Jestem głód, Cieszę się, że moja mama umarła, Depresja nie jest przeznaczeniem, Bulimia i Kiedy jedzenie wymaga odwagi³⁵.

(akta kontroli str. 237-277)

Tematykę związaną z zaburzeniami odżywiania poruszano również na spotkaniach z rodzicami³⁶, podczas których rodzice anonimowo mogli wskazać informacje o problemach oraz tematy, które winny zostać uwzględnione w planach do realizacji przez Szkołę.

W Szkole oprócz obserwacji³⁷ nie dokonywano w inny sposób pomiaru efektów prowadzonych działań edukacyjnych w zakresie zaburzeń odżywiania³⁸.

Nauczyciele oraz osoby, które prowadziły edukację i profilaktykę dotyczącą zaburzeń odżywiania wśród uczniów miały do tego właściwe przygotowanie³⁹. Nie uczestniczyli jednak w szkoleniach, kursach, seminariach z zakresu edukacji prozdrowotnej, zaburzeń odżywiania. Ponadto w Szkole zajęcia takie lub udzielanie porad w tym zakresie prowadził: psycholog⁴⁰, pedagog specjalny⁴¹ i pedagog szkolny⁴².

(akta kontroli str. 237-277, 280-295)

W Szkole nie były wdrażane autorskie programy edukacyjne dotyczące działań prozdrowotnych obejmujących zaburzenia w odżywianiu, z uwagi na brak dodatkowych sugestii i wniosków rodziców o poszerzeniu działań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 319-320)

³⁴ W których zawarto przykładowe modele prowadzenia zajęć.

³⁵ Wg zapisów na kartach bibliotecznych książek, były one wypożyczane przez uczniów.

³⁶ M.in. robiono ankiety dla rodziców.

³⁷ Na podstawie czego stwierdzano, że po przeprowadzeniu zajęć edukacyjnych w zakresie zaburzeń odżywiania następował u uczniów wzrost wiedzy w tym zakresie.

³⁸ W zakresie zwympiarowania wiedzy przed i po przeprowadzeniu zajęć edukacyjnych w danym temacie.

³⁹ Pedagogika specjalna, pedagogika w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, psychologia ww. specjalności psychologia kliniczna.

⁴⁰ Studia na kierunku Psychologia o specjalności Psychologia kliniczna.

⁴¹ Studia na kierunku Pedagogika o specjalności Pedagogika resocjalizacyjna.

⁴² Studia na kierunku Pedagogika o specjalności Pedagogika specjalna.

5. Zgodnie z zapisami Statutu, Szkoła zobowiązana była do organizowania i udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi w LO procedurami.

W LO obowiązywała *Procedura udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej*⁴³, w której zawarto m.in. zadania nauczycieli, wychowawców i nauczycieli specjalistów oraz cele i formy udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wśród zadań kadry pedagogicznej wskazano m.in.: rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów; określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów; rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna mogła być udzielana uczniom i ich rodzicom m.in. w przypadkach choroby przewlekłej z inicjatywy ucznia, jego rodziców, dyrektora szkoły, nauczycieli lub higienistki szkolnej, głównie w formie porad i konsultacji we współpracy z rodzicami uczniów, poradniami specjalistycznymi czy innymi placówkami. Celem udzielanej pomocy było wspieranie potencjału rozwojowego uczniów i stwarzanie warunków do aktywnego i pełnego ich uczestnictwa w życiu szkoły i środowisku społecznym oraz wspieranie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych.

Dyrektor Szkoły w sprawie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze strony Szkoły wyjaśnił, że *podczas spotkań wywiadowczych wychowawcy informowali rodziców o możliwości przekazania istotnych informacji o stanie zdrowia dziecka, jego rozwoju psychofizycznego i indywidualnych potrzebach rozwojowych. Jednakże rodzice nie zawsze informują wychowawców o problemach zdrowotnych dziecka, co skutkowało brakiem wiedzy nauczycieli i specjalistów o stanie zdrowia, stosowanej diecie czy rozwoju psychofizycznym ucznia. Niejednokrotnie rodzice nie chcieli, by problemy zdrowotne dziecka były ujawniane. We wszystkich przypadkach zgłoszonych przez rodziców były podejmowane przez szkołę stosowne działania zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami i regulaminami w oparciu o obowiązujące prawo w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 5-54, 323-354)

6. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 zapewniano indywidualną pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów, którzy wymagali wsparcia w związku z chorobami przewlekłymi, wynikającymi m.in. z zaburzeń odżywiania. W okresie objętym kontrolą z pomocy takiej skorzystało osiem uczennic⁴⁴. Spośród ośmiu uczennic, dwie z nich zakończyły edukację w LO w 2024 r., pozostałe były w klasie maturalnej.

Dyrektor wyjaśnił, że *informacje o uczniach z nieprawidłową masą ciała pozyskiwał od wychowawców i specjalistów zatrudnionych w szkole (pedagog, pedagog specjalny, psycholog) oraz zainteresowanych uczniów i ich rodziców. Uczennice z nieprawidłową masą ciała zostały objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną, oraz zostały poinformowane o możliwościach leczenia oraz instytucjach zajmujących się pomocą osobom z zaburzeniami odżywiania. Wychowawcy i nauczyciele prowadzili zajęcia w ramach godziny wychowawczej na tematy z zakresu zaburzeń*

⁴³ Dalej: *Procedura*.

⁴⁴ W tym jedna osoba również w związku z próbą samobójczą.

odżywiania, byli w stałym kontakcie z rodzicami uczennic. Uczennice zostały objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną, mogły korzystać ze wsparcia specjalistów.

Spośród ośmiu uczennic, trzy⁴⁵ z nich ze stwierdzoną anoreksją i bulimią⁴⁶ objęto pomocą psychologiczno-pedagogiczną od chwili rozpoczęcia nauki w LO, w związku z informacją uzyskaną od rodziców. Pozostałe pięć objęto taką pomocą w trakcie trwania nauki w Szkole, na wniosek ucznia, rodzica lub Dyrektora. Udzielana pomoc psychologiczno-pedagogiczna polegała na prowadzeniu stałych konsultacji uczniów lub uczniów i ich rodziców z psychologiem, zazwyczaj również w obecności wychowawcy, podczas których omawiano występujące problemy, w tym edukacyjne ucznia, stan zdrowia oraz ustalano ewentualne formy wsparcia, w tym głównie: pomoc w edukacji, konsultacje ze specjalistami, porady w zakresie uzyskania dodatkowego wsparcia. Efektami udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom były w szczególności: poprawa osiąganych wyników w nauce; wzrost frekwencji w szkole; poprawa stanu psychicznego; podjęcie terapii i leczenia specjalistycznego.

(akta kontroli str. 153-154, 330-354)

7. W okresie objętym kontrolą Dyrektor⁴⁷ sprawował nadzór głównie w oparciu o plan nadzoru pedagogicznego opracowany na dany rok szkolny. Wśród realizowanych form były to w szczególności: kontrole zapisów w dziennikach z prowadzonych zajęć edukacyjnych i wspomagających; kontrole dokumentacji prowadzonej przez wychowawców klas; działania wspomagające (wykłady, warsztaty, dyskusje); stały monitoring realizacji kształcenia.

W celu zabezpieczenia dobra młodzieży będącej uczniami Szkoły, wprowadzono Standardy Ochrony Małoletnich⁴⁸. Określono w nich osoby odpowiedzialne za udzielenie wsparcia małoletniemu w przypadku zaistnienia zdarzeń mu zagrażających oraz zasady postępowania w przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu ucznia lub podejrzeniu jego krzywdzenia - jednakże nie odnoszące się wprost do sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia ucznia w związku z zaburzeniami odżywiania, a mogącymi być skutkiem niewłaściwej opieki ze strony rodziców.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w Szkole *nie funkcjonowały odrębne procedury informowania stosownych organów o podejrzeniu niewłaściwej opieki ze strony rodziców w związku z zaburzeniami odżywiania, mogącymi zagrażać zdrowiu czy życiu dziecka. W kontrolowanym okresie nie zaistniały sytuacje, które mogłyby dyskryminować lub naruszać dobra osobiste uczniów z nieprawidłową masą ciała. Nie występowały także przypadki wymagające podejmowania działań dotyczących informowania stosownych organów o podejrzeniu niewłaściwej opieki ze strony rodziców w związku z zaburzeniami odżywiania, mogącymi zagrażać zdrowiu czy życiu dziecka, a także zapobiegania i eliminowanie takich sytuacji.*

(akta kontroli str. 355-447)

⁴⁵ W tym dwie, które ukończyły szkołę.

⁴⁶ Dwie osoby z anoreksją, jedna z anoreksją i bulimią.

⁴⁷ Również przy współudziale innych wyznaczonych pracowników Szkoły.

⁴⁸ Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 5/2024 Dyrektora Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Ropczycach z dnia 15 lutego 2024 r., <https://loropczyce.info/images/standardy.pdf>, dostępny na dzień 7 maja 2025 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 26 ust. 2 i 3 upo do zadań Dyrektora lub wskazanego przez niego pracownika, należy przygotowanie corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, a na podstawie wyników tej diagnozy opracowuje się program wychowawczo-profilaktyczny.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor sporządzał diagnozy potrzeb i problemów rozwojowych uczniów nierzetelnie, tj. bez uwzględniania informacji od higienistki szkolnej o stanie zdrowia uczniów, liczbie uczniów z nieprawidłową masą ciała. Skutkowało to w konsekwencji zaplanowaniem i realizacją zadań z zakresu profilaktyki zaburzeń odżywiania, w oparciu o niepełną diagnozę, bez możliwości ukierunkowania podejmowanych działań i realizowanych zadań adekwatnie do potrzeb występujących wśród uczniów LO. Uzyskane w wyniku czynności kontrolnych dane, którymi dysponowała higienistka szkolna wprost wskazywały na ryzyko wystąpienia u uczniów zaburzeń odżywiania, prowadzących do chorób takich jak otyłość, anoreksja i bulimia, a zatem stanowiły istotne źródło do wykorzystania w planowaniu działań z tym związanych.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż *nie otrzymywał bieżących informacji od higienistki szkolnej, której bezpośrednim przełożonym jest dyrektor ZOZ w Ropczycach.*

(akta kontroli str.112-149)

2. Zgodnie z § 5 umów o współpracy⁴⁹ zawartych z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Ropczycach, higienistka szkolna zapewniała opiekę nad uczniami LO w gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej, który zlokalizowany był w Szkole i udostępniony do realizacji świadczeń. Przed rozpoczęciem udzielania świadczeń zdrowotnych przedstawiciele obu stron umowy zobowiązani byli do sprawdzenia czy gabinet spełnia warunki rozporządzenia *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*. Każda z ww. umów zawierana była z końcem roku i obowiązywała na kolejny rok kalendarzowy. W latach 2021-2024 przed rozpoczęciem udzielania świadczeń⁵⁰ nie dokonywano sprawdzenia gabinetu w zakresie spełniania warunków ww. rozporządzenia.

Dyrektor wyjaśnił, że *nie dokonywano corocznie przeglądu gabinetu przez przeoczenie, dokonywano zakupów potrzebnego wyposażenia oraz środków medycznych zgłaszanych przez higienistkę szkolną.*

(akta kontroli str. 196-222)

3. Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. *Prawo o miarach*⁵¹ w związku z § 5 pkt 9 i 10 rozporządzenia z dnia 13 kwietnia 2017 r. Ministra Rozwoju i Finansów *w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli*⁵², prawnej kontroli metrologicznej w zakresie legalizacji ponownej podlegają następujące rodzaje

⁴⁹ Z dnia 1 grudnia 2021 r. na rok 2022, 2 grudnia 2022 r. na rok 2023, 14 grudnia 2023 r. na rok 2024, 11 grudnia 2024 r. na rok 2025.

⁵⁰ W oparciu o kolejną umowę.

⁵¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2063.

⁵² Dz. U. z 2017 r. poz. 885.

przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania po dokonaniu oceny zgodności w rozumieniu art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93⁵³: wagi nieautomatyczne i automatyczne. Termin, do legalizacji wag określa rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie *prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych*⁵⁴ w załączniku nr 5. Rodzaje dowodów legalizacji pierwotnej, legalizacji jednostkowej i legalizacji ponownej oraz okresy ważności tych legalizacji określa tabela nr 1: dla wag automatycznych i nieautomatycznych okres ważności legalizacji ponownej jest określony w wierszach 19 i 20 ww. tabeli i wynosi 25 miesięcy.

Waga nieautomatyczna⁵⁵ będąca na wyposażeniu gabinetu w Szkole, służąca do pomiaru masy ciała i wzrostu uczniów zakupiona w 2017 r. do czasu niniejszej kontroli NIK, nie była poddawana legalizacji.

Dyrektor wyjaśnił, że *nie zwrócono uwagi na potrzebę legalizacji wagi służącej do wykonywania pomiaru masy ciała i wzrostu uczniów. Po otrzymaniu informacji od higienistki szkolnej dotyczącej potrzeby jej legalizacji dokonano tego w dniu 21 marca 2025 r. Wcześniej nie dokonywano legalizacji wagi przez przeoczenie.*

NIK wskazuje, że legalizacja wagi to potwierdzenie, iż urządzenie spełnia wymagania określone w ww. przepisach. Zaś niedopełnienie tego wymogu może skutkować ryzykiem błędnych pomiarów.

(akta kontroli str. 220-231)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Pozyskiwanie w ramach współpracy z higienistką szkolną danych w zakresie liczby uczniów z niedowagą, nadwagą i otyłością, a także ich uwzględnianie w diagnozie potrzeb rozwojowych uczniów oraz w planowaniu i realizowaniu działań z zakresu profilaktyki zaburzeń odżywiania.
 2. Dokonywanie – stosownie do postanowień umowy – sprawdzenia gabinetu profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w zakresie spełniania wymaganych warunków.
 3. Dokonywanie legalizacji wagi służącej do pomiaru masy ciała i wzrostu uczniów w wymaganych terminach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza

⁵³ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30.

⁵⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 759.

⁵⁵ O nr fabryczny 565341, rok produkcji 2017, znak fabryczny WPT 100/200 OW.

się do dyrektora jednostki organizacyjnej NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 30 maja 2025 r.

Kontroler
Barbara Lew
Starszy inspektor k. p.
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Stefan Gados

z up.
p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Stanisław Jarzyna